

De Vlaamse mediahuizen boeren uitstekend, dankuwel Raad voor de Journalistiek verfijnt regels voor undercover Guy Mortier (Humo), maker van het beste blad ter wereld Het gesuste geweten van persfotograaf Ludo Mariën (GvA) Anni Van Landeghem (De Standaard) over de dingen die voorbijgaan

BELGIE-BELGIQUE

PB

8900 IEPER I

3/8/36

afgiftekantoor Ieper

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

25 mei 2007 - nummer 103 - Verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

mei
2007

INHOUD

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL	
De Vlaamse mediahuizen zijn in goeden doen	4-5
Raad voor de Journalistiek vijlt voorwaarden voor undercover bij	7
SCHEEF BEKEKEN	8
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Ludo Mariën (GvA): scherpshutter met de juiste dosis schroom	9
ACHTERGROND	
Karin Raeymaeckers (UGent) over de newsspinning op EU-niveau	10-11
ICONEN VAN DE VLAAMSE JOURNALISTIEK	
Guy Mortier: 'Ik besef dat ik veel geluk heb gehad'	12-13-14-15
BOEKEN	16-17
DE DEADLINE VOORBIJ	
Anni Van Landeghem over 'de dingen die voorbijgaan'	18
ONDER EMBARGO	19
SERVICE	
Journalistenuitwisseling Vlaanderen-Nederland: oproep	20

Maandag 21 mei ging voor het Gentse hof van beroep het strafproces tegen Lernout, Hauspie en negentien medebeklaagden van start. De VVJ/AVBB hielp de Gentse justitie om de mediabelangstelling in goede banen te leiden. Meer dan honderd journalisten - waarvan de helft redacteuren en de andere helft beeldjournalisten (cameramensen en fotografen) - hadden zich via het VVJ-secretariaat vooraf voor de rechtszaak geaccrediteerd. En konden op die manier aanspraak maken op bijzondere werkfaciliteiten. (Foto Philip Reynaers/PhotoNews)

De Journalist

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Drukkerij Deman NV
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Uit de VVJ

DUELLEREN MET DE PERS

Dat de premier een televisiedebat vraagt met zijn grootste politieke rivaal is hoogst merkwaardig. Hij verwijst daarbij graag naar het grote debat op de Franse zenders met de twee overgebleven presidentskandidaten. Dan kan het eindelijk eens over de inhoud gaan, is de redenering.

Politici bemoeien zich best niet teveel met wat de pers wel of niet kan doen in de aanloop naar verkiezingen. België is Frankrijk niet, en het politieke debat bij ons verloopt tussen veel meer dan twee kandidaten. Daarbij mogen we aannemen dat zowel de openbare als de commerciële omroep genoeg gezond verstand in huis heeft om zelf te bepalen hoe ze de verkiezingen aanpakken. En ja, verkiezingen gaan over de inhoud, maar even goed gaan ze over de 'poppetjes'. Poppetjes die allemaal hun uiterste best doen om camera's en foto toestellen te lokken als ze ergens te velde op campagne zijn.

Sla er de kranten en weekbladen van de voorbije weken maar op na. De inhoud komt echt wel en ruimschoots aan bod. Analyses, commentaren, opiniestukken, verslagen, interviews, rapporten van de regering, doorlichting van de parlementsleden, teveel om op te noemen. Als we tegen 10 juni alles bij mekaar tellen, zullen er uren debatten zijn uitgezonden en kilo's papier gedrukt om de burger zo goed mogelijk te informeren – zowel over de inhoud als over de kandidaten. Kiezers stemmen tenslotte niet alleen op partijprogramma's maar ook op mensen van vlees en bloed, aan wie ze hun vertrouwen moeten geven.

De pers speelt dus de rol die ze moet spelen bij verkiezingen: informeren en opiniëren, zodat de kiezer op 10 juni goed gewapend naar het stemlokaal kan trekken. Alle partijen en de meest relevante kandidaten passeren de revue, zonder voorkeurbehandeling. Daar is de pers mee bezig, niet met politieke campagnespelletjes. De groten der aarde en hun spindoctors mogen dus ophouden met zeuren dat de pers geen aandacht heeft voor de inhoud.

Ook de groten der aarde van het voetbal blijken het trouwens lastig te hebben met de pers. Voetbal en politiek zijn blijkbaar toch nauw verwant. Als de trainer van de Rode Duivels alleen nog exclusieve interviews wil toestaan aan de zender die voor het voetbal betaalt (RTL), is het hek van de dam. René Vandereycken boycot daarmee structureel de overige omroepen, die niet bereid zijn te zwaar voor uitzendrechten te betalen. Na protest van die omroepen en de AVBB/VVJ lijkt de voetbalbond bereid op z'n stappen terug te keren. Dat is haar geraden, of er wacht de voetbalbazen een rode kaart.

Marc Van de Looverbosch

Foto: Johan Van Cutsem

VLAAMSE MEDIAHUIZEN IN GOEDE DOEN

Hoe deden Roularta, De Persgroep, Corelio en Concentra het in 2006 ?

*Hoe goed het Vlaamse publiek precies geïnformeerd wordt, kan een voorwerp van de
het goed, dank u. De vier belangrijkste groepen in het Vlaamse medialandschap za*

Laten we met de grootste beginnen. Wat bij **Roularta** meteen opvalt is, één, dat het uitgerekend de groep is die (nog) geen dagblad in huis heeft, twee, dat het de groep is die de meest uitgesproken internationale koers fietst en drie, dat het de beursgenoteerde eend in de bijt is.

De spectaculaire groei van het omzetcijfer bij Roularta (bijna een kwart erbij) heeft alles te maken met de overname van de groep **Express-Expansion** in Frankrijk. Frankrijk wordt door die overname zowat een tweede thuismarkt voor de groep van Rik De Nolf. Die vindt dan ook dat de Franse beleggers zijn groep voortaan mogen meefinancieren en bereidt daarom een (tweede) beursnotering in Parijs voor. Als dat ervan komt (voor of kort na de zomer), wordt Roularta meteen de eerste Belgische *midcap* op de Franse beurs.

De overname van de Franse groep maakt de cijfers van Roularta niet meteen overzichtelijker: in het vierde kwartaal (van 2006) lijkt het wel alsof de omzet van Roularta er door de Franse groep meteen 51,5 procent op vooruitgaat. Maar eigenlijk plukt Express-Expansion in het vierde kwartaal altijd de vruchten van direct marketing inspanningen in het voorjaar. De inkomsten van media gedragen zich een beetje zoals seizoensproducten, zo is de filosofie. En dus gaat Roularta voortaan niet meer per kwartaal maar per halfjaar rapporteren. Waarom de Franse media zich op dat vlak anders gedragen dan de Vlaamse, is nog niet meteen duidelijk.

Een interessant perspectief op Roularta krijg je natuurlijk ook door apart te kijken naar de gedrukte media en naar de audiovisuele. In de print gaat de omzet omhoog van 340 naar 437 miljoen euro. De titels die Roularta al had, groeiden met 4 procent; de groei zit 'm vooral in de gratis publicaties. De inkomsten uit audiovisuele media namen toe met 8,3 % en komen nu bijna uit op 180 miljoen euro. Voor radio- en tv-reclame was 2006 nochtans absoluut geen goed jaar: bij VTM (dat voor de helft bij Roularta hoort en voor de andere helft bij de Persgroep) liep de jaaromzet met 2,4 % terug — maar in het vierde kwartaal keerde het tij en lazen we plotseling +9,2 %.

Voor 2007 mikt Rik De Nolf op een omzet van 750 miljoen euro. Hij is bovendien van plan om de logica van het 'meer doen met minder' ook in de Franse publicaties waar te maken en daardoor meer marge te creëren op de omzet. Bij Roularta is een marge van 10 procent (op omzet) het streefdoel; de Franse bladen zitten momenteel maar aan de helft. Het ziet er overigens naar uit dat 2007 het niet van de advertentiemarkt zal moeten hebben. De lezersmarkt doet het momenteel wel goed en zoals het vierde kwartaal van 2006 al liet uitschijnen, is 2007 ook in het audiovisuele niet slecht gestart. Uitkijken is het momenteel natuurlijk vooral naar wat Roularta gaat doen met de *Krant van West-Vlaanderen*. Maar het lijkt er sterk op dat directeur Hans Maertens licht op groen gaat krijgen om met een heus West-Vlaamse variant van het *Belang van Limburg* te beginnen.

Nederland en Mediafin

Wat Frankrijk voor Roularta is, dat wordt Nederland misschien voor **De Persgroep**. Alhoewel die vorig jaar nog veel geld kwijt was aan het opdoeken van de *Zone-magazines* aldaar en aan *Q-Music* Nederland. Daartegenover staat dat *Het Parool* (een avondkrant in Amsterdam en voor bijna 60 % van Persgroep) vier keer zoveel winst aanbracht als het jaar voordien. Dat blijft smaken naar meer. Er zit veel beweging in de Nederlandse mediawereld en Christian Van Thillo staat klaar om zijn slag te slaan, als de kans zich voordoet. Geld is voor de Persgroep al

jaren geen probleem: zelfs na de acquisities van *Het Parool*, *L'Echo* en *De Tijd* staat er maar voor een goede 47 miljoen euro langlopende schulden bij de banken in de boeken. Tegenover een eigen vermogen van 165 miljoen euro. Als het erop aankomt, zullen de banken in de rij staan.

(foto Jan Caudron/PhotoNews)

Op het Vlaamse front liep bij de *Christian Van Thillo* Persgroep vooral de integratie van **Mediafin** (*De Tijd* en *L'Echo*) in de kijker. Het jaarverslag presenteert die integratie middels een gesprekje met hoofdredacteurs Frederik Delaplace (die bij *Mediafin* intussen opschoof in opwaartse richting) en Martine Maesschalk als een operatie-van-bloed-zweet-en-tranen-maar-met-een-happy-end.

Hoe dan ook, in 2005 was de Mediafinoperatie samen met een slecht landschap voor audiovisuele advertenties nog verantwoordelijk voor een daling (met een derde) van de nettowinst. In 2006 zorgen het herstel bij VTM en de volledige consolidatie van Mediafin voor een terugkeer naar winstgroei. Hoewel de nettowinst nog niet aansluit bij het niveau van 2004 (was toen: 27,7 miljoen euro). En voor 2007 ligt de lat bij de Persgroep opnieuw hoog: Christian Van Thillo wil een winstgroei zien van liefst ergens in de 20 procenten.

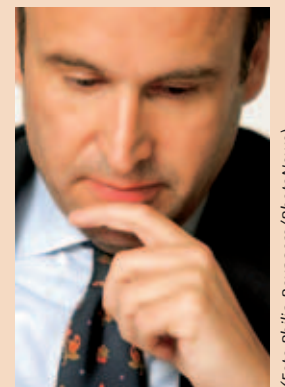
Core-business

De VUM-groep veranderde van naam en het loont de moeite om even bij de etymologie daarvan stil te staan: in *Corelio* staat 'core' niet zozeer voor bijvoorbeeld de kranten als 'core-business', maar wel voor 'hart' van de samenleving, waar de 'kern' van **Corelio** gesitueerd wordt. De 'reli' in de naam verwijst naar 'reliable', de nieuwe term voor wat we beter kennen als 'kwaliteitsmedia'. En 'lio' heeft te maken met 'link' en met interactie. Met het samenspel tussen internet, krant en weekblad, dus. Wat Peter Vandermeersch het '0-1-7'-nieuws noemt.

Daar zijn al veel wenkbrauwen over gefronst, zeker onder journalisten

(niet in het minst die van Corelio zelf) maar met de koers die Vandermeersch intussen toch al een jaar of acht vaart zit het bedrijf-achter-krant intussen wel op een nettowinst van bijna 10 miljoen euro, ruim 5 en een half procent meer dan het jaar voordien. De bedrijfswinst (dat is de winst uit de gewone operationele activiteiten) klom met een kwart tot 21,4 miljoen euro, een *all time high* voor de Gossetlaan. (Die het achterblijven van de groei van de nettowinst wijt aan een hogere belastingdruk en aan eenmalige afschrijvingskosten voor de reorganisatie van de drukkerijen.)

Viel *De Standaard* de voorbije periode zeer op door zich journalistiek meer dan vroeger bon ton was te interesseren voor onze Waalse landgenoten, dan blijkt ook Corelio zich in Wallonië niet onbetuigd te laten. Het belang van Corelio in **Mediabel** groeide vorig jaar aan van 75 procent tot 100 procent en speelt onder de taalgrens nu volop mee met een krant (*Vers L'Avenir*), met een huis-aan-huismagazine (*Passe-Partout*) en met commerciële radio (*Radio Nostalgie*). Op de Belgische

Thomas Leysen

(foto Philip Reynaers/PhotoNews)

(foto Bert Van den Braucke/PhotoNews)

Rik De Nolf

discussie blijven. Maar met de pershuizen die voor die informatie verantwoordelijk zijn, gaat men allemaal hun winst groeien en zijn niet zuinig met hun ambities.

(in miljoen)	Omzet 2006	t.o.v. 2005	Nettowinst 2006	t.o.v. 2005
Roularta	609,2	+ 22,4 %	24,8	+ 11,7 %
De Persgroep	494,2	+ 14 %	20,4	+ 12 %
Corelio	369	+ 3,9 %	9,77	+ 5,6 %
Concentra	200	+ 3 %	8,7 *	+ 25 %

(* Bedrijfswinst i.p.v. nettowinst. Dit cijfer maakt abstractie van financiële en uitzonderlijke resultaten. Een nettowinstcijfer van 5,6 miljoen euro konden we niet bevestigd krijgen.)

markt voor huis-aan-huisbladen is *Passe-Partout* (met 37%) overigens belangrijker dan de *Streekkrant* van Roularta (34%). De basisfilosofie van Rik De Nolf (ik zet een nieuwe titel in de markt door die in alle andere titels te lanceren) ligt stilaan ook in het bereik van Corelio. Nog geen weekbladen? Neen. Maar misschien doet ook de overname van **Ackroyd Publications** (uitgever van het Brusselse *expat* weekblad *The Bulletin*) naar meer smaken.

Gratis winst

Concentra

Concentra Media is bijzonder *low profile* tegenwoordig wat bedrijfsinformatie betreft. Sinds het bedrijf verdween van de beurs, is het publiceren van inzichtelijk cijfermateriaal duidelijk geen prioriteit meer. Op de website krijg je de indruk dat de tijd bleef stilstaan in 2003 of 2004. In de eigen kranten van de groep (*Belang van Limburg*, *Gazet van Antwerpen*) verscheen wel een geruststellend bericht dat alles OK is in Hasselt en een summier persmededeling liet los dat de omzet in 2006 met 3 procent aangroeide tot 200 miljoen euro rond. Daarvan komt dan 165 miljoen euro voor rekening van de media en 35 miljoen euro uit de drukkerij-activiteiten. Over de rendabiliteit lezen we zwart op wit alleen een cijfer voor de bedrijfswinst (8,7 miljoen euro) maar ergens hoorden we ook 5,6 mil-

joen euro fluisteren in verband met de nettowinst. Concentra liet wel verstaan dat het meer krantenabonnementen kon slijten en dat laat ons dan toch niet onberoerd. Na een overstap op tabloidformaat tekende het *Belang van Limburg* trouwens een weliswaar subtiele opslagewinst op. Meer goed nieuws bij Concentra slaat op de gratis krant *Metro*, waarvan ze in Hasselt 51 procent bezitten (de andere 49 % zitten bij Rossel). *Metro* maakte in 2006 namelijk voor het allereerst winst. Het feit dat het cijfer positief is, mag wel als belangrijker gelden dan het cijfer zelf. Hoewel: 100.000 euro mag dan niet veel lijken, als je het bekijkt binnen het geheel van de wereld van de gratis kranten oogt het toch als een teken aan de wand. (De internationale Metrogroep, geen banden meer met de Belgische editie, maakte òók voor het eerst winst. En wereldwijd zijn gratis kranten intussen elke dag goed voor 35 miljoen exemplaren.)

Tot slot

Bekijk je ze naast elkaar, dan is de voornaamste boodschap in deze jaarrapporten vooral dat onze mediahuizen allemaal en definitief de weg van het multimediale hebben ingeslagen. Op zich is dat natuurlijk niet het nieuwe van 2006. Maar de vraag wat het voor de inhoud van de diverse kranten, magazines, websites en zenders betekent blijft wel jaar na jaar sterk veranderen. Hier en daar staat er iemand op (Peter Vandermeersch) die een uitgesproken kijk neerzet op het onderlinge samenspel van de verschillende media. Meteen daarna zegt iemand anders (Christian Van Thillo) dat hij het anders ziet. (Maar daarom nog niet anders doet.) Intussen springt vooral de afstand in het oog tussen de financiële wereld waarin de jaarrapporten thuishoren, het management, het plannen van diversificatie en dergelijke aan de ene kant, en aan de andere kant de wereld van de inhoud en de lezers. Bestaan er echt nog uitgeverij? Je zou wensen dat de veelheid aan media ook nieuwe kansen biedt aan de journalisten die voor de inhoud zorgen – maar voorlopig lijken de wetmatigheden van de advertentiemarkt het management nauwer aan het hart te gaan.

Hoewel. Zowel bij Concentra als bij Corelio zien we dat de kranten hun regionale wortels proberen te versterken door per gemeente een webkrant uit te bouwen die de lezers meer bij de zaak moet betrekken. Daar wordt veel redactionele energie ingestopt (misschien méér dan financieel geïnvesteerd) en als die ook wat oplevert, zorgt het misschien voor nieuwe inspiratie.

VRT HAALDE RICHTCIJFERS IN 2006

De VRT presteerde in 2006 ruimschoots boven de performantiemaatstaven die haar door de Vlaamse overheid worden opgelegd. Zowel de kijk- en luistercijfers als de waarderingscijfers liggen een stuk hoger dan voorzien, zo blijkt uit het jongste jaarverslag dat interim gedelegeerd bestuurder Piet Van Roe midden mei voorstelde. Op 1 juni wordt Van Roe opgevolgd door Dirk Wauters aan het hoofd van de openbare omroep.

Volgens de richtcijfers in de beheersovereenkomst moet de VRT met zijn nieuws- en duidingsprogramma's op tv anderhalf miljoen Vlamingen bereiken. Het waren er in 2006 gemiddeld 1,71 miljoen per dag. Toch blijft het dagbereik van de actualiteitsprogramma's naar beneden gaan. In 2004 werden nog 1,86 miljoen kijkers bereikt.

Ook op financieel vlak blijken de zaken onder controle. Het verwachte deficit van 13,7 miljoen euro werd beperkt tot 12,7 miljoen. Alle factoren in acht genomen, sloot de VRT het boekjaar 2006 zelfs af met een winst van bijna 19 miljoen euro, aldus financieel directeur Willy Wijnants. De VRT rekent op de digitalisering en de crossmediale samenwerkingenprojecten om de uitgaven in de toekomst te beperken. (PD)

VACATURE

fedichem

ASSISTANT – EXPERT IN COMMUNICATION PR & PA – NL

The jobholder Dutch mother tongue speaking, with good knowledge in chemistry industries, will work as support to the Head of Communications PR & PA for the Federation activities in taking an active role in driving some regular tasks like media/press follow up, production of press material, memo copywriting, translations, press releases, position papers, white book, internet/intranet updates, organization of press communication meeting. More over, the jobholder will assist the Director in many administrative tasks. Thinks creatively and constructively in solving problems and subsequently "doing the right thing".

Analytical skills, identifying problems and their short and/or long term solutions. Being part of a team.

► Detailed responsibilities

Assists with expertise the Communications – PR & PA Director for Federal and Flanders region with involvement in managing the press schedule and support the strategy. Track budget spending and manage the expense reports to the Director. Assist Communications Director with logisti-

cal support, journalists contacts. Main responsible for translations of official press releases or internal messages into Dutch & English. Maintenance of PR database and media contacts / press lists. Update fact sheet, meetings reports. Preparation of Powerpoint presentations. Manage the photo library. Update the Belgian intranet & internet websites and document sharing platforms. Support preparation of e-newsletters. Organize internal and external conferences, press appointments and management visits.

► Skills

Good knowledge of Dutch (mother tongue), French & English is compulsory. Good knowledge of the chemistry industry and pharma industry. Good knowledge of press. Good organization skills. Good IT skills. Experience in content management system. Use of sophisticated presentation tools. Ability to structure and write texts. Analytical mind to reflect main points in

presentation

At least 3-5 years experience in similar job in Communication, PR/PA, Marketing, Communications consultant agency or departments or inside a company. The ideal candidate should possess an expertise in the field of journalism too.

► Personality

Good interpersonal and communication skills. Good stress management. Able to work independently. Discretion, confidentiality. Excellent attention to detail. Initiative taker/ pro-active attitude. Positive-minded. Service oriented.

Great proposal as salary package

Please send your resume in English to FEDICHEM

Ref: JOB 2NL COM-PR

e-mail: cc@fedichem.be

address: Diamant Building – Auguste Reyerslaan, 80 – 1000 Brussel

ASSISTANT
EXPERT IN COMMUNICATION

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK VERFIJNT REGELS IN VERBAND MET UNDERCOVER

Flip Voets

Ombudsman en secretaris van de Raad voor de Journalistiek

Fraude, wantoestanden, onregelmatigheden ... Soms kan het nuttig zijn dat je als journalist een andere hoedanigheid aanneemt om zo aan informatie te geraken die je met de klassieke middelen zoals een interview nooit aan het licht zult kunnen brengen. Bekend is het klassieke voorbeeld van de Duitse auteur Gunther Wallraff, die zich enkele maanden als Turkse gastarbeider vermomde en op die manier de uitbuiting van illegale werknemers aan het licht bracht. Maar aan undercoverjournalistiek zijn natuurlijk ook risico's verbonden. Om te beginnen bezondig je je aan misleiding van je gesprekspartners, en dat feit alleen al is een argument om er voorzichtig mee om te springen. Voorts gaat een undercoveroptreden voor de televisie gewoonlijk gepaard met het gebruik van een verborgen camera, en ook dat kan problematisch zijn. Kortom: heel wat juridische, maar ook beroepsethische vragen spelen mee.

(Foto Danny Gys/PhotoNews)

Het is op verzoek van de VJV dat de Raad voor de Journalistiek nu heeft nagegaan in welke omstandigheden undercoverjournalistiek verantwoord kan zijn. Aanleiding was de veelbesproken en omstreden reportage van *Telefacts*, waarbij een journaliste materiaal voor een nepbom had binnengesmokkeld in het Brusselse hotel waar tijdens een Europese top de Franse president Jacques Chirac en de Duitse bondskanselier Angela Merkel verbleven. Kort nadien werd bekend dat een reporter van het Radio-1 programma *Wilde Geruchten* was door-

gedrongen in de selectie van *Op zoek naar een man voor Wendy*, wat eveneens tot commotie leidde. Over die concrete dossiers spreekt de Raad zich later uit.

Volgens de Richtlijn van de Raad voor de Journalistiek moet aan vier voorwaarden voldaan zijn vooraleer tot de undercovermethode wordt overgegaan. Het moet gaan om (1) informatie met een serieus maatschappelijk belang, die bovendien (2) niet via de klassieke journalistieke middelen kan worden vergaard. Voorts (3) moeten de risico's die de undercovermethode met zich mee kan brengen in verhouding staan tot het verhoopte resultaat en (4) moet de beslissing om ertoe over te gaan gedragen worden door de redactieverantwoordelijke(n). De twee eerste voorwaarden waren al eens door de Raad toegepast in een eerdere beslissing van 2003 over het fameuze gevangenisinterview met Marc Dutroux. De derde en de vierde voorwaarde worden daar nu aan toegevoegd. Ze maken duidelijk dat een besluit om tot een undercoveroperatie over te gaan altijd ernstig moet worden afgewogen.

Goed om weten is ten slotte dat deze Richtlijn alleen de echte undercoverjournalistiek betreft: het zich voordoen met een *alias*, onder een andere identiteit en/of hoedanigheid dus. Het *incognito* aanwezig zijn, op manifestaties bijvoorbeeld of als restaurant- of theaterrecensent, blijft nog altijd mogelijk.

Richtlijn van de Raad voor de Journalistiek over undercoverjournalistiek

Als algemene regel geldt dat een journalist met open vizier optreedt. Dit betekent dat hij/zij zich bij elk professioneel contact als journalist kenbaar maakt. Journalistiek waarbij de journalist een andere hoedanigheid of identiteit aanneemt, zoals bij zogenaamde undercoverreportages, moet de uitzondering blijven.

Afwijking van deze regel is enkel toegestaan als aan volgende voorwaarden samen is voldaan:

1. De informatie, die de journalist op die manier hoopt te verkrijgen, heeft een grote maatschappelijke relevantie, zoals het geval is bij ernstige misstanden of schending van mensenrechten.
2. De gebruikelijke journalistieke methoden van informatie-garing zijn niet toereikend om het verhoopte resultaat te bereiken.
3. De risico's, die het gebruik van de undercovermethode met zich kan meebrengen voor de journalist of voor anderen, staan in een aanvaardbare verhouding tot het verhoopte resultaat.
4. De beslissing tot realisatie van een undercoverreportage, alsook de realisatie en de openbaarmaking ervan, gebeuren in overleg met en onder verantwoordelijkheid van de hoofdredactie of haar gemachtigde.

Brussel, 10 mei 2007

Journalist
Award 2007

Verscheidenheid!

>> EU-Journalistenprijs „Voor Verscheidenheid. Tegen Discriminatie.“

VOOR JOURNALISTEN VAN DE
GESCHREVEN EN ONLINE PERS
NIEUW: SPECIALE PRIJS – HET
EUROPESE JAAR VAN GELIJKE
KANSEN VOOR IEDEREEN

DEADLINE: 30 september 2007

Zie voor meer informatie en
het inschrijvingsformulier:
www.stop-discrimination.info

Journalisten van de geschreven pers en internetjournalisten uit alle 27 EU-lidstaten worden uitgenodigd een artikel in te zenden met als onderwerp discriminatie of diversiteit op grond van ras of etnische afkomst, religie of geloof, leeftijd, handicap, seksuele geaardheid en geslacht. Binnen het kader van de Speciale Prijs zijn vooral artikelen over meervoudige discriminatie welkom. Teksten kunnen inzonderde worden in de 23 officiële EU-talen en moeten tussen 1 januari en 30 september 2007 gepubliceerd zijn in media gevestigd in de 27 EU-lidstaten.

Voor Verscheidenheid

Tegen Discriminatie

Een initiatief van de Europese Unie

2007 — Europees Jaar van gelijke kansen voor iedereen

SCHEEF BEKEKEN

“We zullen niet passief toekijken hoe onze moslimbroeders in de gevangnissen van de ongelovigen worden gemarteld. Daarom hebben we de Britse BBC-journalist Alan Johnston gevangen genomen.”
De ontvoerders van de BBC-journalist Alan Johnston laten op 9 mei 2007 voor het eerst van zich horen

“Ik was een dooier en Aimé heeft me de schaal geleverd.”
Goedele Liekens over haar nieuwe samenwerking met Sanoma in De Tijd van 4 mei 2007

“Wij werken in de eerste plaats voor Sanoma Magazines Belgium, dan voor onze titels, sites en afdelingen en dan pas voor onszelf.”
De nieuwe SMB-gedelegeerd bestuurder Aimé Van Hecke, in een recente toespraak voor het personeel

“Dat is de eeuwige discussie. In plaats van te praten over de kern van de boodschap wordt geschoten op de boodschapper.”
Eric Goens, directeur informatie VTM, verantwoordt waarom hij geweldbeelden uitzond van een geval van agressie in de Brusselse metro, in De Morgen van 7 mei 2007

“Wij zijn op ons best als de journalisten lastige vragen beginnen te stellen. Dan staat Anderlecht vanzelf op scherp.”
Anderlecht-voetballer Mark De Man in Knack van 25 april 2007

“Waar Humo zich de laatste jaren specialiseerde in een redelijke veilige koers rond de populairste tv-programma's en -figuren, is het Knack dat met grote regelmaat de boel op stelten zet. Wie problemen heeft met Knack, heeft au fond moeite met een pers die haar rol speelt. Dat wil zeggen: eiegenzinnig, en volstrekt onafhankelijk van de politieke macht en van hen die haar in handen hebben.”
Walter Pauli in De Morgen van 24 april 2007

“Het is opmerkelijk, van alle categorieën BV's op de lijsten, lijken de journalisten het meeste succes te hebben. Journalisten hebben blijkbaar een aura van degelijkheid om zich heen hangen. (...) De journalisten die onze parlementen bevolken zijn wel stuk voor stuk tv-journalisten. Hun collega's van de schrijvende pers die politiek actief worden, leggen een ander parcours af, zij zijn vooral achter de schermen aan de slag. Hun kennis van zaken wordt blijkbaar gewaardeerd, maar zonder bekende kop raak je niet hoog op een lijst.”

Steven Samyn in De Standaard van 5 mei 2007

“Als het Vlaams Belang een aantal weken niet aan bod komt in de media, wordt Filip [Dewinter] ongerust. En dan kan hij al wel eens over de schreef gaan om toch maar die mediastilte te doorbreken.”

VB-voorzitter Frank Vanhecke in Dag Allemaal van 15 mei 2007

“Beste Noël Slangen, heeft u er al eens aan gedacht om naar het wapen van de stilte te grijpen?”
Jo Van Damme in P-magazine van 8 mei 2007

“Mensen bejegenen me wel met respect. Maar als ze vragen of het goed verdient, journalist bij de VRT zijn, moet ik altijd antwoorden met: ‘Gewoontjes’. En dan is de interesse al veel minder.”

VRT-journalist Veli Yüksel in Humo van 15 mei 2007

“Hoe kun je een overheid respecteren die zo krankzinnig is?”

De vermoorde Russische journaliste Anna Politkovskaja in haar postuum verschenen Russisch Dagboek

“Gewone mensen stellen wel eens andere vragen dan Wetstraatjournalisten.”
Siegfried Bracke verantwoordt waarom de drie kandidaat-premiers op de VRT met vragen van het publiek zullen worden geconfronteerd, in De Standaard van 8 mei 2007

LUDO MARIEN (GVA): SCHERPSCHUTTER MET DE JUISTE DOSIS SCHROOM

Jan Backx

Is het geen bizarre speling van het lot, dat uitgerekend een gezezen scherpschutter van het Belgische leger de beklijvende fotoreportage maakte van de ellende die Hans Van Themsche op 11 mei 2006 over Antwerpen bracht... Ludo Mariën (49), nu chef van de fotodienst van *Gazet van Antwerpen*, zag dadelijk na de aanslag op Songul Koç (de Turkse vrouw die op een zitbank een boekje las) hoe in de oude stadskern een muur van politiediensten kwam aangestormd. "Ik hoorde vlakbij de schoten die de tweejarige Luna en haar Malinese oppas Ulematou fataal werden", vertelt hij. "Met de delicate beelden van die twee slachtoffers vers op mijn geheugenkaart stond ik even later bij de overmeesterde Hans Van Themsche, zijn gezicht tegen de grond, neergeschoten door een wijkagent."

Ludo Mariën ging daarna door zijn eigen vagevuur. "Was ik niet te ver gegaan? Had ik wel voldoende schroom aan de dag gelegd?" De jury van de Dexiaprijs voor persfotografie, die zopas zijn werk over die dramatische vijf minuten in Antwerpen bekroonde, gaf in haar motivering antwoord op Ludo's kwelende vragen. Nee, hij was geen voyeur geweest, maar had als fotograaf de verbijstering van een stad getoond.

Wat maakte de laureaat tot de man die hij nu is? Ludo Mariën: "Het begon met elektriciteit. Mijn pa – ondertussen een krasse negentiger die nog zelfstandig woont en zijn eigen brood bakt – was baas van de soldeerafdeling van ATEA, in Berchem. Ik ging dus voor elektricien studeren aan *den TIB*, in Borgerhout. Diploma op zak moest ik op mijn zeventiende een specialisatie kiezen. Maar de leraar technisch tekenen en plastische opvoeding had mijn zin voor keurig werk en picturale talenten ontdekt. En zo volgde er een overstap naar de kunsthumaniora van de Antwerpse Academie. *Nonkel Jos* zat in een fotoclub en bracht me de eerste kneepjes bij. Aanvankelijk gebruikte ik fotografie vooral als hulpmiddel bij tekenwerk. Maar de zus van iemand op school was een kennis van persfotograaf Luc Peeters, in mijn ogen een hele meneer, die toch voor *Knack* en *Trends* werkte. En ja, ik mocht een test doen voor eventueel weekindwerk. 'Gansrijden in Berendrecht' en 'Veldloop in Lint' werden in 1979 mijn eerste persfoto's. Het klikte met mijn leermeester en tussen de lesuren aan de academie door trok ik al op reportage. Als

Ludo Mariën: "De GvA-fotografen zijn geen verlengstukken meer van de redacteurs." (Foto Bert Hulselmans)

gediplomeerd fotograaf begon ik aan mijn legerdienst: KRO bij de Luchtmacht én scherpschutter. Ik eindigde als luitenant, die mee instond voor de beveiliging van Melsbroek."

Na zijn afzwaai begon Ludo in vast dienstverband te werken bij Fotoagentschap Luc Peeters. "Het werd een harde maar uitstekende leerschool", herinnert hij zich. "Alle weekeinden werken, enkel de woensdag vrij – onder voorbehoud dan nog. Rondlopen met een bieper, wachtbeurten overdag en 's nachts. Ik ontmoette toffe collega's, zoals Arlette Stubbe en Ann De Boeck. Ons team werkte voor alles en iedereen in de perswereld. Grote zegen: mijn vriendin – ondertussen echtgenote – Marijke accepteerde dat werkritme. Wellicht omdat zij als verpleegkundige ook zware dienstroosters klopte. In november 1993 maakte ik dan de overstap naar *Gazet van Antwerpen*. Arlette Stubbe was me daarin voorgegaan. Het was zoiets als thuiskomen... *De Frut* was tenslotte de krant van mijn ouders. De christelijke teneur in combinatie met het Antwerpse karakter gaven mij nestwarmte."

Hoe voelt Ludo Mariën zich onder het nieuwe bewind bij GvA? "Ik denk dat we goed bezig zijn", antwoordt hij. "De opwaardering van het beeld is een feit. Luc Rademakers gaf de fotografie haar juiste plaats. Dat picturale leerproces begon trouwens al onder Luc Van Loon. Hij spuigde soms bakken kritiek over ons beeldmateriaal, maar eens je eigen ergernis bekoeld, moest je vaak toegeven dat hij gelijk had. Nu draait onze fotodienst naar behoren, denk ik toch. We steken regelmatig de koppen bijeen met het nieuwsmanagement en de art director. De fotografen zijn bovendien geen verlengstukken meer van de redacteur, we trekken er nu dikwijls op uit om zèlf complete fotoreportages over interessante onderwerpen te maken. De tekst vult daarna het beeld aan. Het drama van 11 mei 2006 is eigenlijk kenschetsend. Maar laat me meteen zeggen dat ik die Dexia-prijs veel liever met ander werk gewonnen had..."

Wie of wat is Ludo Mariën op het thuisfront? Een familieman, zo blijkt, pa van de zonen Kristof (17) en Vincent (13). En een verwoed doe-het-zelver. "Thuis heb ik alle kasten en bedden zelf gemaakt en ook de elektriciteitsleidingen gelegd. En op reis geraak ik niet voorbij een gereedschapswinkel zonder even binnen te gaan rondneuzen."

Onderzoek

EUROPESE SPOKESPERSONS EN JOURNALISTEN: NIEUW

Hoe berichten de Europese media over de EU? Maar ook: hoe communiceren de Europese woordvoerders? Dit is het recent onderzoeksproject met de naam *Adequate Information Management in Europe* van *De Journalist*. Deze week: welke communicatiestrategieën hanteren de Europese

In het AIM-project werd behalve naar de positie en houding van journalisten tegenover de EU (zie DJ 102), ook onderzoek gedaan bij de *spokespersons* van de Europese Commissie. Veertien van de 32 *spokespersons* werden door ons geïnterviewd over hun werkwijze, hun strategie om nieuws te verspreiden naar de verschillende media en hun visie op het communicatiedeficit van de EU. Dat laatste gaf trouwens reeds aanleiding tot de zogenaamde *White Paper on a European Communication Policy*.

Voorafgaande vaststelling: het artikel dat wij naar aanleiding van dit onderzoeksdeel publiceerden in de reeks onderzoeksrapporten, schoot bij de DGCOMM – het directoraat-generaal bevoegd voor communicatie – in het verkeerde keelgat. Er werd geëist dat we onze tekst zouden wijzigen omdat enkele details in de naamgeving van diverse diensten niet volledig correct waren. Dat was slechts een aanleiding om tegelijk ook te eisen dat kritische opmerkingen werden omgevormd tot een soort PR-statements, die moesten aantonen dat de communicatie-inspanningen van de Europese Commissie tot de besten in de beste der werelden behoorden. Voor de volledigheid: mijn collega en ikzelf weigerden in dit scenario mee te stappen.

De *spokespersons* werken voor de *Spokesperson's Service Coordination and Planning Unit*. Ze vertegenwoordigen een commissaris en werken nauw samen met de verschillende directoraten-generaal (DG's). De meeste woordvoerders hebben een universitaire opleiding in de meest diverse disciplines. Sommigen onder hen kunnen bogen op journalistieke beroepservaring, op ervaring in het milieu van *public relations* en *lobbying*, of in het politieke milieu. Tijdens de interviews hoorden we de *spokespersons* regelmatig zeggen dat ze persoonlijk gevraagd waren voor de job, en dat ze niet de open selectieprocedures doorliepen die wel gelden voor de permanente medewerkers.

Het communicatiebeleid van de Commissie coördineert de activiteiten van de woordvoerders om ervoor te zorgen dat de Commissie *speaks with one voice*. In principe spreken de woordvoerders namelijk voor de Commissarissen, en ze zijn naast dezen de enigen die over de respectieve bevoegdheidsdomeinen uitspraken mogen doen *on the record*. De controle van de communicatie is een belangrijk onderdeel in de jobdefinitie van *spokespersons*, omdat naar buiten vooral moet worden gecommuniceerd dat elke beslissing genomen werd in consensus.

Videocontact

Spokespersons kunnen rekenen op een eigen kleine staf van één tot vier personen, en op de medewerkers van de verschillende DG's. Het is het personeel van de DG's en van de verschillende communicatie-units dat de woordvoerder helpt bij het schrijven van de persberichten. De permanente medewerkers van een DG hebben doorgaans echter geen direct contact met journalisten, hoewel ze af en toe wel kunnen antwoorden op vragen die betrekking hebben op technische details. De recht-

streekse communicatie met de journalisten is quasi uitsluitend in handen van de woordvoerders, die daardoor *the public face* van de verschillende DG's zijn. In verschillende interviews horen we dat deze arbeidsdeling door de woordvoerders niet altijd als optimaal ervaren wordt. De terughoudendheid om de communicatiediensten van de DG's mee actief in te schakelen maakt de werklast van de woordvoerders bij momenten veel te zwaar. Wij herinneren ons een interview met een zeer vriendelijke woordvoerder waarbij diens gsm tijdens de hele duurtijd van het gesprek nagenoeg onophoudelijk oplichtte om een niet aflatende stroom van inkomende oproepen te signaleren. We durven dan ook zeggen dat deze werkverdeling een echte *bottleneck* situatie is die de succesvolle transmissie van informatie naar een zo breed mogelijk mediaspectrum bemoeilijkt.

Een belangrijk ijkpunt in de werkdag van de *spokespersons*, na het monitoren van de internationale pers, is de *10 o'clock meeting*, die door alle woordvoerders wordt bijgewoond en waar de *midday briefing* wordt voorbereid. Op deze voorbereidende meeting is er ook videocontact met de *Representations* in de verschillende lidstaten, wat de woordvoerders toelaat te weten wat hoog op de agenda van de lidstaten staat. Tegelijk wordt op deze meeting de nieuwsagenda van de dag besproken, en wordt het communicatieplan voor de korte termijn uitgetekend. De woordvoerders overleggen verder in samenspraak met de nationale *Representations* welke vragen kunnen verwacht worden en hoe daarop best kan worden gereageerd. De input die de *Representations* kunnen voorleggen, gebaseerd op hun kennis van de nationale nieuwsagenda's, is volgens de woordvoerders een belangrijke troef bij het verbeteren van de EU-communicatiestrategie.

Het schrijven van de persberichten wordt mee ondersteund door de *communication units* van de verschillende DG's. De *spokespersons* hechten veel aandacht aan het zo helder mogelijk formuleren van de teksten voor de persberichten, al was het maar omdat deze helderheid hen achteraf veel vragen van journalisten kan besparen. Meer dan eens stellen de juridische experts van de DG's deze journalistieke benadering echter weer in vraag, en wordt de helderheid alsnog opgeofferd in het voordeel van technisch en juridisch jargon.

De *midday briefings* worden bijgewoond door zowat 150 tot 300 journalisten in de perszaal van de Berlaymont Building. De briefings worden ook rechtstreeks uitgezonden per satelliet en zijn daarnaast te bekijken via internet. Op de briefings zijn Engels en Frans de voertaal en de woordvoerders behandelen de vragen in één van beide talen volgens de taal waarin ze door de journalist gesteld zijn. Tegelijk is er simultaanvertaling beschikbaar.

Nogal wat woordvoerders wezen ons erop dat de traditie van de *midday briefings* ter discussie staat. De Commissie heeft er duidelijk een dubbel doel mee: enerzijds haar boodschap communiceren, maar er anderzijds ook zeker van zijn dat dit gebeurt op een manier die leidt tot de interpretatie die zij wenst. De idee van *spinning* en het verkopen van nieuws is nooit ver weg in de gesprekken met onze *spokespersons*.

Europese instellingen zelf over hun doen en laten? Dat maakte het voorwerp uit van een opinie (AIM). Over hoe de nieuwsmedia omgaan met Europa, hadden we in de vorige editie de spokespersons om Europa in het nieuws te krijgen?

Nieuwsmanagement

De meeste *spokespersons* uit ons onderzoek richten hun inspanningen quasi uitsluitend op de geaccrediteerde journalisten die permanent in Brussel werken. Hierdoor zijn landen en media die een groter aantal correspondenten hebben in Brussel duidelijk in het voordeel. Een beperkt aantal woordvoerders hanteert een proactief beleid door de communicatie-inspanningen uit te breiden naar niet-geaccrediteerde journalisten. Vaak gaat het dan over contacten met journalisten uit nichemediën (agrarische sector, transport ...) die voor een bepaald EU-beleid erg belangrijk kunnen zijn.

De grote werkdruk van woordvoerders als contactpersoon voor de pers en als *public face* van de Commissie, dwingt hen tot het hanteren van een hiërarchisch mediaperspectief. Ze besteden hun tijd zeer economisch om met zo weinig mogelijk journalistencontacten de boodschap bij een zo ruim mogelijk publiek te krijgen. Dit verklaart de focus op nieuwsagentschappen, maar ook de sterpositie van sommige elitemedia. De bijzondere status van de *Financial Times* kan als voorbeeld gelden. Deze krantentitel heeft niet minder dan zes permanent geaccrediteerde journalisten die daardoor ook een bepaalde specialisatie kunnen uitbouwen. Zij stellen dan ook de best gedocumenteerde vragen, wat hen een strategisch voordeel oplevert. Tegelijk noteerden we in de meeste van de gesprekken met de nationale journalisten dat ze precies de *Financial Times* monitoren om op de hoogte te blijven van EU-nieuws. Er is dus niet alleen een *two-step flow* in de klassieke zin, met de nieuwsagentschappen als mediator tussen EU en de nationale media; daarnaast speelt er ook een elitebenadering waarbij de *FT* op basis van haar status aangezien wordt als eerste stap in de communicatie. Hoewel de woordvoerders het niet eens zijn met die analyse, vinden we toch vaak in onze interviews terug dat de nationale journalisten deze situatie negatief interpreteren. In verschillende gesprekken met nationale journalisten is sprake van een lekkengeoriënteerde attitude van de Commissie naar de *FT*, die daardoor ook de meeste scoops kan realiseren.

Communication deficit

We vroegen de *spokespersons* ook naar hun visie op het vaak besproken *communication deficit* van de EU. Elke bevestigde dat er inderdaad een probleem was. Sommigen koppelen dit deficit aan de moeilijk om te buigen desinteresse bij het publiek, terwijl anderen meer zelfkritiek uiten over hun eigen functioneren. Nog anderen leggen ook een deel van de blaam bij de journalisten, van wie dan wordt gezegd dat ze er niet in slagen EU-nieuws te brengen met de nodige transparantie, en ook dat ze onvoldoende kennis en achtergrondkennis hebben van het onderwerp waarover ze berichten. Die kritiek wordt vooral geuit ten aanzien van journalisten die geen deel uitmaken van het geaccrediteerde journalistengild in Brussel. Nog een ander verwijt aan de journalisten is dat ze het EU-nieuws al te sterk en te frequent in een nationaal frame zouden kaderen. Maar *spokespersons* die zelf beroepservaring hebben in de media bekijken dit alles met de nodige terughoudendheid. Zij wijzen

op de sterke economische logica binnen de mediawereld, waar journalisten met schaarse tijd en middelen moeten opboksen tegen hun eindredactie die veel liever investeert in 'gemakkelijk nieuws' dat een breed publiek aanspreekt.

Ook de inherente complexiteit van EU-nieuws wordt aanzien als een niet te voorkomen hindernis voor een vlotte communicatiestroom. We wezen al op het ingrijpen van juridische experts dat ten koste gaat van de transparantie. Een bijkomend probleem is dat veel communicatie gaat over richtlijnen die pas hun impact zullen laten voelen na een tweetal jaar. Die lange besluitvormingslijnen maken dat de interesse van het publiek moeilijk kan worden gewekt. En sterker nog: wanneer het publiek dan aandacht krijgt voor veranderde reglementering die zijn leven beïnvloedt, is het doorgaans te laat om nog te kunnen reageren.

Sommige *spokespersons* leggen een deel van de oorzaak van het *communication deficit* ook nog bij de nationale politici, die er onvoldoende op hameren dat EU-beslissingen altijd vertrekken van het compromis. Europese maatregelen die voor een land positief uitvallen, worden meer dan eens voorgesteld als een nationale verwezenlijking. Maar wanneer een Europees compromis negatieve elementen bevat voor de nationale agenda, dan wordt de schuld gemakkelijk doorgeschoven naar het 'onverbidelijke' Europa.

De White Paper

De *White Paper* omtrent *European Communication Policy* roept duidelijk verdeelde meningen op. Alle geïnterviewden waren het erover eens dat de doelstelling nobel was, maar veel minder duidelijk vond men de manier waarop die doelstelling in de praktijk moest worden omgezet. Het *going local element* – het voornemen om meer geld uit te trekken voor de Representaties in de verschillende lidstaten – en de grotere nadruk op digitale investeringen voor het versterken van de communicatie met het publiek, werden algemeen positief beoordeeld. Maar er zijn ook kritische stemmen, die ervan overtuigd zijn dat de grote communicatielijnen moeten vertrekken vanuit Brussel. Een enkele geïnterviewde herinnerde er daarbij aan hoe in het verleden goed functionerende nationale Representaties werden ontmanteld.

De *White Paper* bevat verder het voornemen om de media *story based news items* aan te bieden, dit ten behoeve van de populaire media die mikken op een breed publiek. De geïnterviewden tonen zich vooral kritisch hierover omdat de populaire media toch geen interesse hebben in EU-nieuws. Fundamenteeler is natuurlijk de bedenking dat die communicatiestrategie, waarbij de betrokkenen het niet meer dan normaal vinden dat zijzelf de pen vasthouden van journalisten, voorbij gaat aan de fundamentele rol en vrijheid van de pers.

Het is zoals die vertegenwoordigers van de DGCOMM, die het niet meer dan logisch vonden dat ze de vrije hand kregen in ons wetenschappelijke onderzoeksrapport, en zo elke kritiek hoop-ten weg te vlakken. Zolang die filosofie niet bijgestuurd wordt, zullen zelfs vele tientallen *White Papers* niet bijdragen tot het wegwerken van het Europese communicatiedeficit.

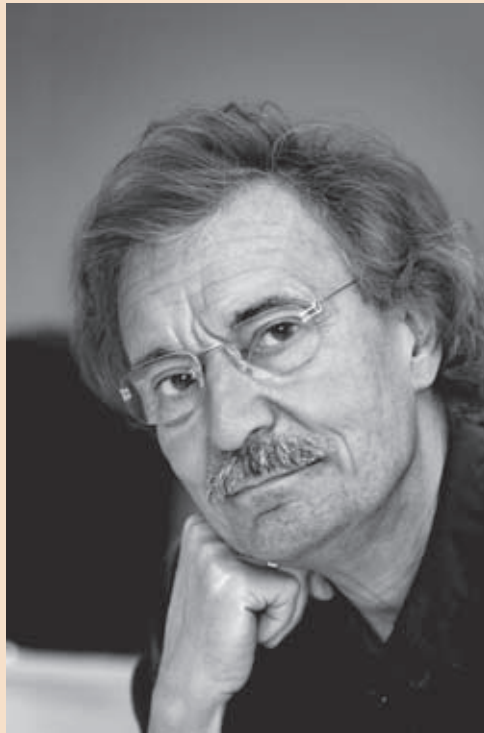
GUY MORTIER: 'ALS IK NIET HET BESTE VAN MEZELF'

Op z'n 25ste werd Guy Mortier (64) al de hoofdredacteur van Humo. Bijna veertig jaar levenslange loyaliteit. "Ik heb altijd iedereen willen vertrouwen. En dat heb ik heel

"Op jonge leeftijd was ik een groot bewonderaar van Godfried Bomans. Niet van de moraliserende Bomans; ik hield van de geestige Bomans. Van zijn schitterend taalgebruik: hoe hij woorden op zo'n manier kon rangschikken dat er humor van kwam. Dát wonder. Als ik hem las, ging er herhaaldelijk een golf van gelukzaligheid door me heen; hij heeft echt voor een vonk gezorgd. Is er iets mooiers dan op die manier mensen aan het lachen te brengen? Lachen ligt dicht bij geluk, hè. Iederéén wil graag lachen. Dat was dan ook iets dat ik me voorhield toen ik bij *Humo* begon te werken: er moet veel te lachen vallen. En daarnaast de lezer goed informeren, en ook wegwijs maken in de brij van pulp die de hele dag over hem wordt uitgestort: 'Kijk dáár eens naar! Lees dát eens! Luister dáár eens naar!' Kwaliteit onder de aandacht brengen. Maar Bomans... In mijn eerste studentenjaar in Leuven ben ik erin geslaagd hem te interviewen, met het oog op een zogenaamde 'reporterskaart', die je bij *Robbedoes* kon winnen als je een stuk instuurde dat goed genoeg was om te publiceren. Bomans was in de grote aula opgetreden - fantasische avond - en na afloop stapte ik gewoon op hem af, en mocht met hem mee op kroegentocht. De hele avond naast hem gezeten, met hem gepraat... Ja, ik heb een reporterskaart gekregen, *Robbedoes* heeft het interview gepubliceerd."

"Als kind en ook als student zat ik altijd te tekenen. Op de middelbare school heb ik nog twee complete stripverhalen getekend, elk een schrift vol. Toen ik na het college een studierichting moest kiezen, heb ik nog even getwijfeld: wil ik tekenen of schrijven? Dat ik uiteindelijk voor Germaanse filologie heb gekozen, had er ook mee te maken dat het me eigenlijk verveelde een heel stripverhaal lang dezelfde figuren te moeten tekenen. Ik kon het ook niet goed genoeg, hoor, dus een verscheurende keuze was het niet. Maar ik ben wel blijven tekenen, altijd en overal, in cursussen, op banken, hier op de onderleggers op mijn bureau..."

Ik heb nog wel een stripscenario geschreven; dat stuurde ik naar *Robbedoes*, maar ze stuurden het terug. Dus probeerde ik het maar bij *Kuifje*, en daar werd het wél goed bevonden, uitgetekend en gepubliceerd. Helaas bleek dat mijn scenario, dat echt krom stond van de woordspelingen, eerst in het Frans was omgezet en daarna weer in het Nederlands vertaald. Daar bleef dus niet veel van over, al was het wel heel goed getekend. Maar daarmee was mijn enthousiasme wat bekoeld. En nu, zoveel jaren later, heb ik de draad weer opgenomen. Ik heb net het scenario af van een animatielangspeelfilm met Suske en Wiske, *De Texas-rakkers* genaamd. Die wordt momenteel getekend."

"Ik besef dat ik veel geluk heb gehad. Ik heb bijna altijd mensen rond me gehad die er mochten zijn." (Foto Maitrise)

"Toen ik in januari 1969 Karel Anthierens opvolgde als hoofdredacteur van *Humo*, besteedde ik al gauw veel aandacht aan de covers. Ik wou dat ze speciaal waren, dat ze eruit sprongen. En gelukkig heb ik Ever Meulen gevonden. Toen ik de uitnodiging voor zijn trouwfeest zag die hij getekend had, wist ik: dit is mijn man (*lacht*). Of zoiets. We hebben vele zondagavonden bij mij thuis zitten brainstormen - drinken, zeg maar - over de volgende cover. Met zijn schitterende tekeningen, al dan niet in combinatie met foto's, die al dan niet gemanipuleerd waren, sloegen die covers áán, daar kon niemand naast kijken. Daarnaast mocht Eddy ook de rest van *Humo* voltekenen als hij wou. En daarna mocht Kamagurka dat ook, en sinds enkele jaren is daar Jeroom nog bijgekomen. Het is geweldig als je dat soort talenten bij de hand hebt om humor door het blad te sprenkelen. Ook al omdat het de rest verteerbaar maakte, want er stonden ook wel echt zware dossiers in *Humo*."

"Naast humor werd ook rock een belangrijke pijler van *Humo*. Zelf was ik meteen weg van rock-'n-roll, van toen het werd uitgevonden. Goeie muziek is ook altijd de beste manier geweest om me uit een dipje op te tillen. Even de autoradio luid, en hóp! En natuurlijk wilde ik dat er in *Humo* swingend, lenig, meeslepend Nederlands zou staan. Zowel in de eigen interviews als in de vertaalde buitenlandse stukken. Mijn ouders hadden alleen maar *Gazet van Antwerpen*, maar nu kreeg ik ineens *The New York Times*, *The Observer*, *Der Spiegel*, *Rolling Stone* op mijn bureau, en daarin las ik dingen waar in onze pers nauwelijks over gekikt werd. Dossiers over de uitbuiting van de derde wereld, bijvoorbeeld; achtergrondnieuws over de Vietnamoorlog... Daardoor werd mijn kijk op de wereld in nogal hoog tempo breder én geëngageerder. We hadden redacteurs die politiek zeer beslagen waren, maar ook bij de anderen was de mentaliteit: wij staan aan de kant van de machtelozen, de uitgebuiten, de underdog, en ageren tegen machtsmisbruik van welke aard ook. We gingen de confrontatie met het Gezag aan: gewoon de telefoon pakken en niet bang zijn om vervelende vragen te stellen. En al gauw werden we zo'n beetje de terreur van iedereen die zich tot dan comfortabel in zijn hoge stoel had gewaand. Ook televisiemakers die vanuit het monopolie van de openbare omroep altijd onaantastbaar waren geweest, kregen ineens het vuur aan de schenen gelegd en moesten zich verantwoord voor wat ze op het scherm gooiden. Dat gaf schokken, hoor, ook omdat het zo nieuw was."

"W.F. Hermans ging ervan uit dat je als mens maar beter functioneerde op basis van een vanzelfsprekend wantrouwen tegen"

F HAD GEGEVEN, ZOU IK ME NU EEN LUL VOELEN'

... later is hij nog altijd aan het blad verbonden, nu als creatief directeur. Terugblik op een lang volgehouden."

over je medemens. Zelf geloofde ik juist in het tegendeel: ik heb altijd iedereen willen vertrouwen. En dat heb ik heel lang volgehouden. Oké, dan krijg je al eens een klap, maar alles bij elkaar is dat nog meegevallen. En liever dat dan in permanente argwaan leven. Dat is toch geen leven? Maar ik besef dat ik veel geluk heb gehad. Ik heb bijna altijd mensen rond me gehad die er mochten zijn.

Een probleem daarbij was dat *Humo* door zijn aanhoudend succes op den duur als een instituut werd gezien, terwijl dat juist tegen alle regels van *Humo* is. *Humo* mag geen instituut zijn, het is essentieel week na week te verrassen. Maar omwille van het aanzien dat het in de sector oplevert, komen op een instituut weleens opportunisten af, die het Humo-redacteurschap gewoon als een mooi opstapje naar hoger zien. Terwijl het natuurlijk van levensbelang is dat het blad met passie wordt gemaakt.

De eerste laten-we-zeggen '*Humo*-sterren' waren Herman De Coninck en Piet Piryns, begenadigde interviewers. Dan moeten je andere redacteurs, die minder in het zonnetje staan, wel bereid zijn zich even loyaal in te zetten. Gelukkig gebeurde dat ook. Dat sterrendom wisselde trouwens nogal eens. Vanaf een bepaald moment bijvoorbeeld werd onze popsectie, dankzij Marc Didden en na hem Marc Mijlemans, *the talk of the town* in Vlaanderen en groeide ze uit tot de bijbel voor het jonge volkje. Maar de TTT-afdeling kan alleen maar zoveel impact hebben als ook de rest van het blad heel goed is. Je wint alleen als een team.

Nog zo'n accentverschuiving kreeg je met de intrede van Kamaurka. Zeker niet iedereen op de redactie was even gelukkig

met zijn komst en zijn woeste humor en alle aandacht die hij algauw kreeg. Ik ben voor Kama door het vuur gegaan, omdat ik absoluut in hem geloofde, maar de eerste jaren moest ik hem wel de hand boven het hoofd houden."

"*People management* is een van de moeilijkste onderdelen van het hoofdredacteurschap: omgaan met ego's die elkaar bij momenten bijna naar het leven staan, omdat de ene zogenaamd meer prestigieuze opdrachten krijgt dan de andere, of leukere reisjes mag maken, of minder hard lijkt te moeten werken, etcetera etcetera. Dat moet je snel oplossen of het begint te zweren.

Over het algemeen hebben 'vaste' freelancers me op dat soort moeilijke momenten goed geholpen om me niet klem te laten zetten. En ook als hier of daar iemand het beneden zijn waardigheid of toog-credibility vond om mee te gaan in de vernieuwing van het blad en afremde, gaven zij me de kans om mijn ideeën toch door te drukken en te laten zien dat het werkte.

Het bij elkaar houden en blijven motiveren van je redactieleden kan slopend zijn als het te veel zorg vraagt. Het vréét namelijk energie, en die heb je zo hard nodig voor zinniger dingen. Anders was ik vandaag misschien nog altijd hoofdredacteur geweest. Maar er komt een moment dat je zo stuk zit dat je tenslotte zegt: 'Deze kelk hoef ik niet meer.'

Maar vergis je niet: er is ook ontzettend veel lol gemaakt op de redactie. Daar denk ik met veel nostalgie aan terug. Want

"People management is een van de moeilijkste onderdelen van het hoofdredacteurschap: omgaan met ego's die elkaar bij momenten bijna naar het leven staan." (Foto Maitrise)

dan zit je wel keihard te werken, maar je vindt het fantastisch. Want je maakt het beste blad van de wereld en je beseft: het is een privilege om hieraan deel te mogen hebben."

"Met *Humo* hebben we heel sterke dingen gedaan op het vlak van onderzoeksjournalistiek. Heel belangrijke dossiers gebracht, lang voor ieder ander. Daar weegt je verantwoordelijkheid natuurlijk zeer zwaar. Ik heb er jaren van mijn leven mee verloren. Voortdurend afwegen: wat hebben we en wat niet? Zijn er voldoende bewijzen? Willen de mensen die dit nu zo stellig bevelen het straks, indien nodig, ook voor de rechtbank komen bevestigen? Lopen we niet in een val? Maken we geen onschuldigen verdacht? Kortom: is het de waarheid?"

"Ook in het 'Notaris X'-dossier ben ik zo voorzichtig geweest als ik maar kón zijn, denk ik. Twee *Humo*-journalisten zijn daar full-time mee bezig geweest, en ik heb alles zeer strak en kritisch ge-eindredigeerd. En het was een sterk dossier. Terugblikkend heb ik ook vragen, maar één ding is zeker, en eigenlijk gaat het daarom: met wat we toen wisten, hadden we gelijk dat we het brachten.

Het beeld dat we kregen, en waardoor we alarm sloegen, was immers: hier zijn twee kinderen in gevaar; dús luiden we de alarmklok, want hier moet de overheid ingrijpen. Ons dossier werd gestaafd door getuigenissen, deurwaardersverslagen, politieverhoren, medische rapporten, foto's, die zeer overtuigend waren. Wegens de wel zeer specifieke materie legden we alles ook eerst voor aan de grootste specialisten op dat vlak, zoals professor Clara. En zij waren resoluut in hun oordeel: dóen. Ik heb dat dossier heel voorzichtig behandeld. De moeder van de kinderen heb ik een paar keer aan de telefoon gevraagd om enkele dingen te verifiëren, maar ik heb haar nooit willen ontmoeten. Juist omdat ik zo objectief mogelijk wilde blijven.

En de notaris zelf... Er speelde nog iets anders mee: *Humo* was in die periode net verkocht aan de Franse Editions Mondiales en ik had een nieuwe directeur: Louis Croonen. Hij was er nog maar net of hij kreeg al een telefoontje van de vader van Notaris X met het verzoek het op stapel staande stuk in *Humo* over zijn zoon niet te publiceren. Ik zat er bij toen dat gebeurde. En daarnaast had Croonen nog eens dezelfde vraag gekregen van Albert Frère, de big boss van de Bank Lambert, die de vader van X persoonlijk kende, én die bovendien ook in de overname van *Humo* geïnteresseerd was. Dus eigenlijk zette onze mogelijke nieuwe eigenaar mijn directeur onder druk om een *Humo*-dossier te schrappen. Louis Croonen is toen heel dapper geweest door te zeggen: 'Sorry, maar het zal wél verschijnen.' De enige toegeving die hij deed was dat de aankondiging 'Incest in Vlaanderen mag' op de cover, die nota bene al gedrukt was, eraf zou gaan. Dat heb ik toen toegestaan, maar pas nadat ik Croonen had laten beloven dat de vader van X de rekening zou betalen voor het drukken van een nieuwe cover. Of dat ook gebeurd is, weet ik niet.

Om maar te zeggen: we voelden ons door machtige mensen omsingeld en bedreigd, en dan raak je nog meer overtuigd dat er iets stinkt. Een gesprek met Notaris X aanvragen leek ons dan ook geen enkele zin te hebben, gezien de methodes die hij gebruikte om ons het zwijgen op te leggen. Anders hadden we dat zeker gedaan.

Belangrijk hierbij is ook: *Humo* heeft de naam van Notaris X nooit genoemd. Nooit! Ja, de Partij van de Arbeid heeft affiches met een naam in Antwerpen verspreid. En later hebben Guido Van Liefveringe en Matthias Danneels, eerst bij *Dag Allemaal* en later bij *Het Nieuwsblad*, de zogenaamde Kinderen X met foto's en al opgevoerd om alles te ontkennen, teneinde *Humo* en mijzelf met veel getoeter in een kwaad daglicht te stellen. Met als klap op de vuurpijl, kort voor mijn zestigste verjaardag, toen de thematiek weer eens was aangeroerd in een paar 'afscheidsinterviews', de eis dat ik me publiekelijk zou excuseren tegenover de kinderen, die nog maar eens werden opgevoerd.

"In de zaak-Notaris X voelden we ons door machtige mensen omsingeld en bedreigd,

Ik heb er geen enkel probleem mee om uit eigen beweging met de kinderen te praten en hen uit te leggen waarom we toen zo gehandeld hebben; dat zou ook allang gebeurd zijn. Maar niet omdat iemand met de ethische normen van een bladluis het eist vanaf de voorpagina van zijn krant."

"Een ander spraakmakend *Humo*-dossier was dat over Hugo Camps, in de jaren tachtig. Het leidde tot zijn ontslag als hoofdredacteur van *Het Belang van Limburg*. Camps ziet daar nog altijd een complot van de CVP achter, waarin *Humo* zogenaamd is misbruikt. Maar dat slaat nergens op. In elk geval heb ik daar geen enkele aanwijzing voor. Ik kende ook helemaal geen politici persoonlijk; ik hing niet rond op recepties en ik ging niet eten met mensen uit dat milieu, om de eenvoudige reden dat ik afstand wilde houden.

Nee, die artikelenreeks is als volgt ontstaan. We kregen allerlei sterke verhalen te horen over Camps en zijn functioneren als hoofdredacteur. Op de redactie van *Het Belang* circuleerde zelfs een zwartboek over hem, dat we in handen kregen. Ik heb Leo De Haes toen gevraagd uit te zoeken wat ervan waar was, hoe erg ik het ook vond om een collega aan te pakken, want ik had totaal niks tegen Hugo.

Later hebben we het uitgepraat, en toen zei ik hem: 'Het zou mij ook kunnen overkomen.' Daarmee bedoelde ik: als een redactie haar hoofdredacteur echt wil tacklen, kan ze van alles ondernemen. Desnoods via laster en leugens. Ik heb er wel spijt van dat ik niet harder heb aangedrongen toen Hugo Camps weigerde over de affaire in *Humo* geïnterviewd te worden. En dat ik niet gewacht heb tot hij eventueel toch zou willen reageren op wat

en dan raak je nog meer overtuigd dat er iets stinkt." (Foto Maîtrise)

hem werd aangewreven – wat, denk ik, goed voor hem zou zijn geweest."

"Dat de oplage van *Dag Allemaal* tegenwoordig die van *Humo* overschrijdt? Welja, denk je dat ze er bij de *Frankfurter Allgemeine* van wakker liggen dat *Bild* beter verkoopt? *Dag Allemaal* heeft me nooit geïnteresseerd. Nooit op gelet. Van Liefferinge heeft altijd hard zijn best gedaan om me te provoceren, maar ik heb nooit toegehapt. Dat plezier wilde ik hem niet gunnen, want dan zou hij in de spots komen, waar hij zo desperaat wilde staan. Wij hebben bijvoorbeeld altijd heel keurig zijn rechten van antwoord in *Humo* gepubliceerd, terwijl het omgekeerde nooit gebeurde in *Dag Allemaal*. Dan zeg jij: waarom stap je dan niet naar de rechtbank? Alweer om dezelfde reden: Van Liefferinge wilde niets liever, en dat gunde ik hem niet. Liever maakten we ons op de redactie vrolijk om zijn frustraties."

"In de aanloop naar het eerste nummer van *Bonanza* heb ik veel afgezien. Veel wakker gelegen ook. Ik vreesde dat het wel eens een groot succes zou kunnen worden en dat wij een enorme tik zouden krijgen. Maar we werkten hard door, en tussendoor kregen we al eens goed nieuws; bijvoorbeeld dat ze met vier hoofdredacteurs zouden werken. Vier! Elke week een andere! Toen ik dat hoorde, dacht ik: ja! Daar gaan we nog plezier aan beleven! Vier hoofdredacteurs, dat kán natuurlijk niet, dat is al op voorhand toegeven: eigenlijk hebben we geen leidersfiguur die de andere ego's in het gareel kan houden, dus houden we ze allemaal zoet. Nu, dan begin je goed. Maar pas toen ik hun eerste nummer zag, was ik écht gerustgesteld: hé, is het dát maar?

Uiteindelijk heeft Woestijnvis na nog geen acht maanden het blad opgedoekt; Wouter heeft er nog wel een aardige deal met Sanoma uitgesleept, via de belofte dat Woestijnvis vijf jaar lang van de bladenmarkt weg zou blijven. Maar we hebben het blad niet uit de markt gekocht. Want wat er nu ook over gezegd wordt, *Bonanza* was een aflopende zaak. In de zomer van 2001 stapelden de pakken onverkochte *Bonanza's* zich in de winkels op, terwijl *Humo* terzelfdertijd zelfs een hogere oplage haalde dan het jaar tevoren. Wij speelden ze gewoon uit de markt, en dus moest Woestijnvis wel iets doen. Veel van hun eigen tv-figures waren trouwens van meet af aan ongelukkig met het opstarten van *Bonanza*. Ik denk dan ook dat het opdoeken van het blad vooral bij Woestijnvis zelf voor opluchting heeft gezorgd. Want wij hadden niks meer te vrezen, dat bewezen de oplagecijfers wel.

Nog voor *Bonanza* stopte, had ik Jan Antonissen en Luc Kempen al terug bij *Humo* in dienst genomen. Waarom? Tja, het zal wel raar klinken, maar ik voelde niet de minste wrok. Ook al omdat ik vond dat ik zelf niet vrijuit ging: ik had het maar beter moeten zien aankomen. Ik had maar moeten zorgen dat ze bleven. Maar de buitenwereld zat voortdurend aan mijn redacteurs te trekken: 'Bij ons krijg je opslag! En een auto! En een gsm!' Dingen die ik hen niet kon bieden, om de eenvoudige reden dat ik ze niet kreeg van mijn directie. Ik kon mijn redacteurs hoogstens vragen: 'Blijf voor mij' of 'Blijf voor *Humo*', wat een onredelijke vraag is. Je moet die mensen ook iets kunnen géven. (*Zwijgt*) In dat opzicht voelde ik me door mijn directie wel in de kou gezet. Ja, later, toen *Bonanza* uit de startblokken schoot, kon het ineens allemaal: plus bijkomende aanwervingen en zo. (*Lachje*) Ondertussen is Luc Kempen opnieuw naar Woestijnvis overgestapt. We kunnen onderhand een pendeldienst organiseren."

"Ja, Jens heeft eens in een interview verteld dat ik in 2003, bij mijn afscheid als hoofdredacteur, nog 300 officiële vakantiedagen te goed had. Eigenlijk waren het er veel meer. Maar ik had geen keuze: als ik wilde dat *Humo* het blad zou zijn dat ik voor ogen had, móest ik er wel veel tijd in steken, ook 's avonds, in de weekends en op vakantie. Ik vond dat niet erg: ik had het gevoel dat ik mijn roeping gevonden had; het was wel werk maar tegelijk iets dat ik met hart en ziel deed. Ik wilde mijn uiterste best doen om er iets goed van te maken. Als ik dat niet had gedaan, zou ik me nu een lul voelen. In dat opzicht spiegelde ik me aan Kees van Kooten en Wim de Bie op de VPRO. Die legden de lat ook altijd bijzonder hoog: zij stonden het zichzelf ook niet toe dat het al eens wat minder zou zijn.

'Creatief directeur' is mijn officiële titel nu. Ik houd me bezig met de cover en de radiospots, de billboards en de tv-spots, dat soort werk, ik bemoei me met promotie en communicatie, en in *Humo* zelf met een paar rubrieken. Als iemand me raad vraagt, geef ik die. Af en toe, als het heel druk is, doe ik ook nog wat eindredactie. Gewoon om de vingers lenig te houden. En ik zaag. En ik weet alles beter."

"Of ik als hoofdredacteur niet te veeleisend ben geweest voor mijn mensen? Veeleisend zeker, maar té... Ik eiste altijd het meeste van mezelf, dat wisten ze ook, en blijkbaar hadden ze veel voor me over. Daar kijk ik wel met verbazing en grote dankbaarheid op terug. Je moet je voorstellen: een redacteur komt net afgepeigerd zijn 'Humo sprak met' binnenleveren, ik begin aan de eindredactie en vraag hem tussendoor: 'We hebben nog een stuk van twee pagina's nodig met die-en-die.' Oké. En als hij dát klaar heeft, vraag ik hem ook nog eens een geestige 'Knip' te schrijven. Week na week, hè. Probeer dat maar eens van de gemiddelde journalist anno 2007 gedaan te krijgen! Daar heb je echt een sfeer voor nodig van: 'Wij tegen de wereld'. Maar áls het lukt, is het geweldig."

Pascal Verbeken**Arm Wallonië. Een reis door het beloofde land**

Meulenhoff/Manteau

Begin 20ste eeuw schreef de Waalse socialist Auguste de Winne zijn reisreportage *Door arm Vlaanderen*, waarin hij de grote armoede en misstanden in het noordelijke deel van het land wilde aanklagen. Vandaag lijken de verhoudingen omgekeerd, en daarom trok *Humo*-journalist Pascal Verbeken op bezoek naar het zuiden. Vooral de regio's rond Charleroi, La Louvière en kregen zijn aandacht, waar de overblijfselen van de oude industriële glorie nog duidelijk zichtbaar zijn. Verbeken observeert en spreekt met inwoners over de armoede, het socialisme, de vreemdelingenproblematiek en de opkomst van extreemrechts. Bijzondere aandacht heeft hij daarbij voor de geschiedenis van de Vlaamse migranten en hun nakomelingen. Een beetje deprimerend, maar niettemin raak sfeerbeeld, met hier en daar een lichtpuntje in de duisternis.

Melle van der Velde**Oleg Popov. Mijn leven als clown**

lannoo

Persoonlijk was ik nooit een grote fan van clowns, maar na dit ontroerende boekje ben ik bereid die houding te herzien. De beroemde Russische clown Popov vertelt via de pen van journalist Melle van der Velde over zijn veelbewogen leven. Niet dat dit een diepgravend levensverhaal is, maar het biedt toch een raak beeld van het leven als clown, en dat ten tijde van de communistische Sovjetunie. Deze autobiografie staat bovendien boordevol foto's die het onovertroffen charisma van Popov goed weergeven. Je ziet hem letterlijk evolueren van getalenteerde jongeman tot oude rot in het vak.

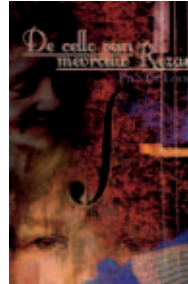
Peter Vandekerckhove**Meneer Dokter. Verhalen over leven en dood, lijf en lust 1937-1964**

Globe

De titel geeft de sfeer van het boek goed weer: eens was de dokter één van de belangrijkste notabelen in het dorp. Men ging bij hem (heel uitzonderlijk haar) niet enkel te rade over gezondheidsproblemen, tevens verwachte men advies op alle gebieden van hun leven. Toch voelde zo'n dokter, die uit de stad kwam en gestudeerd had, zich niet altijd meteen thuis in zo'n dorp, waar de boerenmentaliteit nog volledig overheerste. Bovendien had hij nauwelijks vervoersmiddelen, de telefoon moest nog ingeburgerd geraken en het aanbod aan medicijnen en onderzoeksmethoden was naar onze hedendaagse normen schrikbarend klein. 'Meneer Dokter' had dus allesbehalve een simpel leven, maar toch hield hij van zijn beroep en werd hij alom gerespecteerd. In dit boek vele getuigenissen van dokters, die vaak grappig zijn, soms ontroerend en af en toe droef, maar altijd boeiend.

Piet De Loof**De cello van mevrouw Rozas**

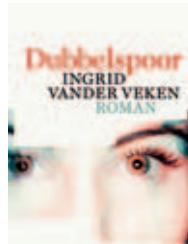
Abimo Uitgeverij

De twaalfjarige Orfeo is al heel zijn leven gepassioneerd door geluiden. Niet te verwonderen dat hij geïntrigeerd raakt door de cello die in het midden van de woonkamer van de oude mevrouw Rozas staat. Een jaar lang krijgt hij les van haar, en wanneer ze sterft erft hij de cello. Pas na de begrafenis begint hij ten volle te beseffen wat het instrument voor mevrouw Rozas echt betekende. Dit dunne jeugdboek leest heel vlot en is duidelijk met liefde voor muziek geschreven. De schrijver is niet altijd even subtiel (het duurt normaal veel langer dan een jaar voor je een werkelijk mooi geluid uit een cello krijgt), maar de ontknoping is ontroerend en mooi bedacht.

Ingrid Vander Veken**Dubbelspoor**

Meulenhoff/Manteau

Wie fantaseert er op de trein al eens niet over wat er in de hoofden van de medepassagiers zou kunnen omgaan? Journaliste en schrijfster Ingrid Vander Veken besloot het niet bij een fantasie te laten en schreef er een hele roman over. Zes mensen die elkaar van haar noch pluim kennen, zitten op dezelfde trein wanneer er een bomalarm wordt aangekondigd. Het urenlange oponthoud geeft hen de kans om eens goed na te denken over hun leven en om duidelijke, en soms verassende, keuzes te maken. Een zeer vlot geschreven roman met hoofdpersonages waarin je je volledig kunt inleven, hoezeer die ook van elkaar verschillen. De auteur schrijft met veel gevoel en liefde voor de grote en kleine kantjes van mensen.

Luckas Vander Taelen**Waar ben je nu? Afscheid van mijn zus Anna**

Van Halewyck

Anderhalf jaar geleden stierf de zus van ex-journalist Luckas Vander Taelen aan kanker, ze werd 51 jaar oud. Hoewel hij nooit een erg sterke band met haar heeft gehad, treft het afscheid Vander Taelen tot in het diepst van zijn ziel. Het resultaat is dit kleine en intieme boekje, dat niet ingaat op het verloop van de kanker van zijn zus maar de gedachten en gevoelens weergeeft die de auteur ervoer tijdens het lange ziekte- en sterfproces. Dat gebeurt in korte stukjes die, zonder in chronologische volgorde te zijn gezet, telkens een momentopname vormen van een bezoek, een herinnering, het sterven... De indringende sfeer wordt nog vergroot door de stilistisch sobere foto's die Anna zelf op het laatst van haar leven heeft genomen.

Jouw visie op televisie?

TV OOST
TVL
antwerpen 1
THE ROYAL INSTITUTE
HAVANA
Concentra

Enthousiast en dichtbij ... Elke dag brengt **TV Oost-Vlaanderen** boeiende menselijke televisie. Voor onze regionale zender in **Dendermonde** zijn wij op zoek naar een (m/v)

EINDREDACTEUR TV OOST-VLAANDEREN

Je uitdaging: Je coördineert een team van jonge, enthousiaste televisiejournalisten die werken als éénmansploeg en dus zelf hun items filmen en monteren. Als eindredacteur bepaal je welke items op het scherm verschijnen. Je zorgt mee voor inhoudelijke input, regelt, plant en stuurt de creatieve processen bij.

Je profiel: Creatief, teamgericht, tactvol, flexibel en doortastend: dat zijn jouw troeven. Je bent ervan overtuigd dat goede televisie in eerste instantie over mensen en niet over thema's gaat en je gelooft sterk in de werking met videoreporters. Je hebt een vlotte pen, bent spreekvaardig en je uitspraak is helder. Zelf items kunnen inlezen is een sterk pluspunt. Ook kennis van montage (Avid) is een belangrijk voordeel.

Je bent universitair of gelijkwaardig door ervaring. Je deed bij voorkeur ervaring op als eindredacteur en/of als videojournalist en bouwde zo een belangrijk netwerk op. Geboeid door regionale journalistiek heb je bovendien inzicht in de gevoeligheden en interesses van de regio Sint-Niklaas - Aalst - Dendermonde. Wonen in de regio is een pluspunt. Het flexibele uurrooster van een redactie, met regelmatig avond- en weekendwerk, schrikt je niet af.

Aanbod: Een aantrekkelijk salarispakket, met groeps- en hospitalisatieverzekering en een bedrijfswagen.

Interesse? Overtuig ons dan met een korte, maar vooral creatieve en gemotiveerde sollicitatiebrief, te sturen naar TV Oost-Vlaanderen nv, f.a.v. Nathalie Vercaemmen, Vosmeer 16 in 9200 Dendermonde of solliciteer@tvooost.be
Website: www.tvooost.be

Marleen Temmerman en Desirée De Poot Bekentnissen uit de onderbuik

Van Halewycq

Dit tweede boek van gynaecologe Marleen Temmerman, op schrift gesteld door journaliste Desirée De Poot, is duidelijk een gevolg van het succes van haar vorige werk, *Onrust in de onderbuik*. Daarin werden heel wat onderwerpen besproken die nog vaak als een taboe worden beschouwd. Diverse thema's kwamen in dat eerste boek echter nog niet aan bod: draagmoederschap, de ethische problematiek rond IVF-technieken, PMS-klachten en dies meer.

Vandaar dit vervolg. Dit boek volgt hetzelfde stramien als het vorige. Het is opgebouwd rond concrete praktijksituaties, die worden aangevuld met verklarende teksten over bijvoorbeeld borstkanker en het syndroom van Down. Interessant is dat alles zeker, maar anderzijds levert het ten opzichte van het eerste boek niet echt een meerwaarde op.

Margaretha Guidone en Guy Van Gestel De kracht om te veranderen

lannoo

Wie kan er nu tegen zijn dat een 'huisvrouw uit Kapellen' ons probeert wat milieubewuster te maken? Maar in dit boek - ontleend aan de pen van journalist Guy Van Gestel - levert Margaretha Guidone nu ook weer niet zoveel nuttige tips. En laten

we eerlijk zijn, op het levensverhaal van een Kapelse huisvrouw zaten we ook niet echt te wachten. Verklaringen over de oorzaken van het broeikas-effect worden ook beter aan degelijke wetenschappers overgelaten, en door de eindeloze reclame voor de film van Al Gore maakt dit boek zichzelf eigenlijk overbodig. De stijl is wel heel direct en bevattelijk, alsof Guidone je persoonlijk aanspreekt, veeleer dan voor een publiek te schrijven. Niettemin: de gedachte is goed, het resultaat is minder.

Krista Bracke Het andere Londen

EPO

Na het succes van *Het andere Parijs*, kon *Het andere Londen* moeilijk uitblijven. En jawel, wie het 'gewone' Londen intussen heeft gezien, zal na het lezen van dit werk zonder twijfel opnieuw naar deze bruisende hoofdstad trekken. Dit keer niet om de Tower Bridge of de Big Ben te bewonderen, wel om een kijkje te nemen in de Barbican-wijk, het Highgate Cemetery of de grootste Hindoetempel van Europa. Ook wandelingen langs de Theems of over de Wetlands zijn niet te versmaden. En sportliefhebbers komen aan hun trekken met het Walthamstow Stadium voor hondenrennen. Daarnaast natuurlijk nog tal van tips voor pubs, theehuizen, musea, theaters en winkels. Een aanrader voor de creatieve reiziger, kortom.

DE DINGEN DIE VOORBIJGAAN

Een estafettecolumn van Anni Van Landeghem

Het is toch niet te geloven. Dat ik iets zit te schrijven dat straks onder het label 'column' zal verschijnen. Ik zal het mogen uitleggen aan al die mensen tegen wie ik ooit al heb beweerd dat 'column' geen flikker meer voorstelt. Want al wie tegenwoordig in de buurt komt van een tekstverwerker en daar met zekere regelmaat 5000 tekens intikt, mikt er die zes letters boven, terwijl ze in geen velden of wegen in de buurt komen van, pakweg, de vroege Komrij. Maar hoe gaat dat: je krijgt na jaren een telefoontje van iemand uit een vroeger professioneel leven. En voor je er erg in hebt, heb je toegezegd op zijn voorstel, omdat je, alleen al door zijn naam te horen, een eind zat weg te dromen naar je boekenvaktijd. Toen een boek het in de boekhandel nog langer dan een paar maand uithield, toen 'deadline' Engels was voor 'nog zeeën van tijd'. (Het klinkt alsof ik het over het begin van de boekdrukkunst heb, terwijl het toch niet meer dan tien jaar geleden is.)

Ik heb er gelijk het boek nog eens bij genomen waarmee Ivan Ollevier, in 1997 ter hoogte van Leuven, nadrukkelijk mijn pad kruiste (*De laatste communisten. Hun passies, hun idealen*, uitgegeven bij Van Halewyck). Het toeval wil dat ik dat deed op de voorbije, heerlijk zonnige 1 mei. Ik had tijdens het lopen aan mijn jongste dochter over *De Internationale* verteld. En die ook gezongen (eerste strofe en refrein, meer ken ik niet). Ik doe dat elk jaar op 1 mei. Zoals ik met kerstmis ook altijd *Suzanina* zing. (In een milde bui heb ik het dan over mijn rituelen. Op eerlijke momenten noem ik mezelf gewoon een sentimentele trut.)

Ik vind die *Internationale* een prachtig lied. En dat gezwollen, haast niet te begrijpen Nederlands in de vertaling van Henriette Roland Holst: heerlijk toch? Het boek van Ivan leert me dat hij voor het eerst werd gezongen in Rijsel, en dat de melodie van een Gentse textielarbeider is (aardig om te vertellen als je aan de Gentse Watersportbaan rondjes maalt). Bladerend in het boek – waarvan ik me herinner dat het met oprechte nieuwsgierigheid en inleving en respect Vlaamse communisten aan het woord laat over wat hen dreef – verbaas ik me er weer over hoe die Belgische variant van het communisme in een mum van tijd van succes tot fossiel verdamt is.

Maar vooral heb ik lang naar de vormgeving van het boek zitten staren. Het omslag is een zeer herkenbare 'Dooreman & Hendryckx'. Het duo dat het boekomslag in Vlaanderen een smoel gaf. Geleidelijk ging Gert zich hoe langer hoe meer op typografie toeleggen, wat resulteerde in adembenemend mooi werk, met als bekendste uitschieter het boerentorengedicht van Tom Lanoye. Maar vooral op de vierkante centimeter en door vormtechnisch eerder de beperking op te zoeken dan uitwaaierend vormballast, creëert hij een vorm die efficiënt is en toch mooi, rustgevend en toch dwingend. (Ha! de nieuwe vorm van *De Standaard*, dat moest ze hier toch binnensmokkelen.)

En dan de omslagfoto die Michiel heeft gemaakt. Daar zit ongetwijfeld een verhaal aan vast. Waar hij de hamer en de sikkel heeft vandaan gehaald. Hoe hij ermee naar het strand van wie-zal-het-zeggen is gereden, die twee voorwerpen in de gewenste symboolhouding

heeft gelegd en toen op het juiste licht heeft gewacht. Als Michiel een verhaal doet over een foto, is het woord 'licht' nooit ver weg.

Ik ken niet één fotograaf die zoals hij over eigen foto's kan schrijven, zonder de magie van het beeld af te breken. Die foto's kunnen perfect zonder zijn commentaar. Maar wat hij erover schrijft, is vrijwel altijd een veelzeggend extraatje. En geformuleerd met een nietsontziende precisie waar tegelijk grote mildheid in schuilt. Hij heeft net een boek uit met een kleine honderd foto's uit zijn archief, alle vergezeld van zo'n uitvergroete Michielse voetnoot. Toen ik voor de krant een selectie maakte, had ik de grootste moeite om me tot een achtstal te beperken. (Nog iets wat boeken op kranten voor hebben: ruimte). Bij een zin als deze kan ik dan minutenlang blijven hangen: 'Als de zon en de wolken vechten, wordt de wereld vanzelf theater.' Ik wil ze de kost niet geven, de 'columnisten' die daar een punt aan kunnen zuigen.

Volgende maand neemt Jan Antonissen de estafettecolumn voor zijn rekening. Jan heeft me jaren geleden vanaf dag één verleid met zijn sportverhalen en sportinterviews in *Humo*. Na verloop van tijd ging hij ook andere thema's aanpakken. Ik heb hem toen sip aangekeken. Hij heeft de hint begrepen.

Onder embargo

Op de ranglijst van de **persvrijheid** anno 2006, opgemaakt door de gereputeerde mensenrechtenwatcher *Freedom House* in New York, staat **België derde**. Ons land moet enkel Finland en IJsland laten voorgaan, en bevindt zich verder in het goede gezelschap van Denemarken, Noorwegen en Zweden.

Nederland staat 'slechts' negende (moeten ze maar iets doen voor het journalistieke bron-nengeheim). De VS volgen op de 16de plaats, het Verenigd Koninkrijk staat 31, Frankrijk 39.

In het algemeen boert de persvrijheid in de wereld achteruit, aldus nog **Freedom House**. Dat heeft vooral te maken met aanvallen op journalisten en media in Azië, Rusland en Zuid-Amerika.

Verkiezingsnieuws! De Vlaamse kranten houden principieel vast aan hun standpunt om geen verkiezingsadvertenties op te nemen van het **Vlaams Belang**. VB-voorzitter Frank Vanhecke dreigde met een klacht, maar volgens de Belgische Vereniging van Dagbladuitgevers (BVDU) kunnen kranten, privé-ondernemingen zijnde, niet worden verplicht om alle politieke partijen aan het woord te laten.

En het houdt niet op: in Franstalig België heeft na RTBF-nieuwslezeres Anne Delvaux nu ook RTL-nieuwsanker **Florence Reuter** zich in de verkiezingsstrijd gegooid. Tot een rechtstreekse confrontatie tussen beide tv-coryfeeën komt het weliswaar niet: Delvaux staat voor de CDH op de senaatslijst (2de plaats), Reuter staat voor de MR op de kamerlijst in Brussel-Halle-Vilvoorde (4de plaats).

De voorgangster van Florence Reuter bij RTL, Frédérique Ries, stapte acht jaar geleden via de MR al in de politiek. Even was ze staatssecretaris voor Europese Zaken, vandaag zetelt ze in het Europees parlement.

Over RTL gesproken: dat is de enige tv-zender door wie nationaal voetbalcoach **René Vanderycken** nog individueel geïnterviewd zou willen worden. Omdat zij de enige zender is die nog wil betalen voor de uitzending van de thuiswedstrijden van de Rode Duivels. "Maar onze persconferenties staan nog steeds open voor alle journalisten", voegt de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB) daar snel aan toe.

Dat er af en toe eens een exclusief interview aan een bepaald nieuwsmedium wordt toegekend, tot daaraan toe, maar de **AVBB** neemt wel aanstoot aan een structurele boycot van omroepen die weigeren te betalen

aan de KBVB. Een brief aan de KBVB is onderweg.

De Duitse media kunnen ervan meespreken. Zij maakten voor de eerste keer mee dat een voetbalcoach – Klaus Augenthaler van VfL Wolfsburg – op een persconferentie zélf de vragen stelde die hij vervolgens kort beantwoordde.

De Morgen heeft een redactiestatuut! Dat is na enig heen-en-weer door directie, hoofdredactie en redactieraad goedgekeurd.

Het redactiestatuut is met de komst van **Klaus Van Isacker** als nieuwe hoofdredacteur al meteen toegepast. De redactieraad van *De Morgen* kreeg de gelegenheid om vooraf te peilen naar Van Isackers motivering, visie en plannen, en verleende op 24 april jl. een positief advies over zijn aanstelling.

Bij *De Tijd* is **Frank Demets** (38) door uitgever Mediafin voorgedragen als hoofdredacteur. Hij zal Frederik Delaplace vervangen, die kort geleden redactiedirecteur werd van *De Tijd* en *L'Echo*.

Frank Demets begon zijn carrière als freelancesportjournalist. Later verdiepte hij zich, vooral voor *Knack* en *Trends*, in de sectoren economie en justitie.

Goedele (Liekens) mag van Aimé (Van Hecke) bij Sanoma haar eigen personalityblad maken. Vraag: wordt het een autonome titel, of toch maar een 'annex' bij *Humo* – *Weekend Knack* achterna?

Goedele verlaat intussen VTM om programma's te gaan maken voor VT4 en VJFtv. Volgens **Aimé** was dat de enige optie, "nu VTM reeds vasthangt aan De Persgroep en Roularta, de VRT aan Corelio, en VT4/SBS dus als enige nog niet gelinkt is aan een bedrijf in de printsector".

Bij *Gazet van Antwerpen* wordt **Guido Roelants** nieuwsmanager. Guido, die van de sportredactie komt, neemt vanaf 1 juni samen met Wim Daeninck en Jan Meuleman de dagkrant van *GvA* onder zijn hoede.

Tegelijk neemt hij, wegens onverenigbaarheid, ontslag uit zijn functies van VVJ-bestuurslid en VVJ-redactie-afgevaardigde. Alleszins heel veel dank voor je jarenlange inzet, beste Guido!

Na zeven nummers stopt **Boulevard Blidz** ermee. Dan had Vlaanderen eens een eigen

smeuige tabloid. Uitgever Gunter Joos wijt het débâcle aan het uitblijven van reclame, tegenvallende verkoopcijfers ('enkele duizenden') en een tekort aan marketing (wegens geen budget).

Primeur bij de uitreiking van de Dexia-persprijzen dit jaar: in de categorie Schrijvende Pers ging de eerste prijs naar twee laureaten: **Frieda Joris** van *Het Laatste Nieuws* die een reeks publiceerde over asbestslachtoffers, en **Marleen Teugels en Nico Krols** van *Knack* die groeven naar de wortels van het asbestdrama.

De Dexia-prijs voor de beste persfoto ging naar **Ludo Mariën** van *Gazet van Antwerpen* (zie pagina 9). VRT-journalist **Geert Spillebeen** kreeg de radioprijs voor zijn reportage 'De clochard van Marche-en-Famenne'. En in de categorie televisie werd de VRT-**Panorama**-reportage 'Getackeld door de maffia' – over gesjoemel in het voetbal – gelauwerd.

De specifieke Dexia-prijs voor financieel-economische berichtgeving ging naar **Stefaan Michiels en Michael Sephila** van *De Tijd*, voor hun reportage over 'Private equity'. Het is reeds de derde keer dat Michiels in de Dexia-persprijzen valt.

SABAM heeft zijn persprijzen voor de meest humoristische persfoto's van 2006 uitgereikt aan drie Vlaamse persfotografen: Frank Boelens, Jimmy Kets en David Legreve.

Goed nieuws voor oudere collega's: vanaf 1 juni krijgen **55-plussers** een absoluut recht op een 4/5-werkregeling, ongeacht het aantal andere werknemers dat intussen al een beroep doet op loopbaanvermindering.

En de nieuwe nationale CAO op tijdscrediet heeft nog een andere interessante versoepeling in petto: een 50-plusser die tijdscrediet wil opnemen hoeft voortaan slechts 3 jaar in de onderneming te hebben gewerkt (in plaats van 5).

De Libische leider **Muammar Kadhafi** heeft het Palestijnse persagentschap *Ma'an* voor de rechter gedaagd. *Ma'an* had bericht dat Kadhafi een hersentrombose had geleden en in een coma naar een ziekenhuis was gebracht.

Niets van aan, aldus een springlevende Kadhafi, die gewaagde van een politiek complot. Het persagentschap bood intussen zijn excuses aan.

OPROEP AAN DE ACTIEF GEPENSIONEERDEN EN DE ERELEDEN

Zoals gemeld in een vorige uitgave, wil de werkgroep van actief gepensioneerden en ereleden gespreksnamiddagen en -avonden organiseren waarop voor hen interessante items aan bod komen. Aan geïnteresseerden de vraag naar welke plaats hun voorkeur uitgaat: Antwerpen, Brussel, Gent of Oostende. Graag antwoord per e-mail aan jo.hermie@gmail.com

Alvast dank voor de medewerking.

Foto: Layla Aerts

VLAAMS-NEDERLANDSE JOURNALISTENUITWISSELING

Twée maanden te gast bij een Nederlandse krant, tijdschrift, radio, televisie of persbureau

Periode: 4 oktober – 30 november 2007 - Beurs: 3.000 euro

Voor de vijfde keer hebben zes Vlaamse journalisten de kans om deel te nemen aan de Vlaams-Nederlandse Journalistenuitwisseling (VNJU). Het verblijf bij een Nederlands medium duurt twee maanden, van 4 oktober tot en met 30 november 2007. Het kan gaan om een krant, tijdschrift, persbureau, radio- of tv-zender. Schrijven of produceren kan voor zowel het Nederlandse gastmedium als voor het eigen Vlaamse medium. De journalistenuitwisseling wordt vanaf dit jaar niet langer door het Prins Filipsfonds georganiseerd voor de hele Belgische pers, maar op verzoek van de Vlaamse en Nederlandse overheid door de VVJ in samenwerking met een Nederlandse partner.

Voorwaarden

Journalistiek talent, minstens 3 jaar journalistieke ervaring, internationaal georiënteerd en bijzondere interesse voor Nederland.

Beurs

Deelnemers krijgen een beurs van 3.000 euro voor het dekken van de reis- en verblijfskosten. (Van het gastmedium krijgen ze geen vergoeding.)

Sollicitatie / deadline

Geïnteresseerden stellen een dossierje samen met

- motivatiebrief
- pasfoto, contactgegevens
- curriculum vitae, een selectieve lijst van publicaties, drie relevante artikelen
- een aanbevelingsbrief van hun hoofdredacteur (of andere bevoegde opdrachtgever)

Ze sturen dit tegen vrijdag 29 juni 2007 naar VVJ – VNJU, Residence Palace blok C, Wetstraat 155 1040 Brussel info@journalist.be

Beoordeling / verdere timing

Een onafhankelijke beoordelingscommissie zal begin juli 2007 de selectie uitvoeren en met de geselecteerden overleggen over het gewenste gastmedium in Nederland.

Uitwisseling

4 oktober – 30 november 2007
Een inleidend seminar vindt plaats op 5-6 oktober in Den Haag, een afsluitend seminar wordt gehouden op 30 november-1 december in Brussel.

Informatie en contact

VVJ – VNJU
Pol Deltour / Lisbeth Moons
Tel. 02/235.22.70
info@journalist.be

